

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil umanistic, arte

25 martie 2026

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

PROFIL UMANIST – 100 de puncte

Citește textul propus și scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe:

Astăzi era ziua în care trebuia să vorbească despre Llosa. Fusese invitat la Librăria Universității, acolo unde urma să fie celebrat Nobelul pe care prietenul său peruvian îl primise. Alexandru Palade era cunoscut drept un înveterat susținător al operei lui Llosa. Îi tradusese mai multe romane în limba română, dar succesul cel mai răsunător l-a înregistrat cu volumele de eseuri. [...]

Mai mult decât toate acestea însă relația personală cu Llosa, prietenia de decenii care îi lega, avea un efect de-a dreptul hipnotic asupra fanilor săi. Nu oricine se bucura de un asemenea privilegiu. Grație lui Alexandru Palade, Llosa încetase să mai fie „doar” un nume ilustru pe o copertă de carte, ci devenise un fel de intim al urbei. Alexandru Palade, cunoscut pentru erudiția și eleganța desăvârșită a discursului său, îi promova cu pasiune opera.

Unica persoană care tulbura oarecum nimbul acestei idile literare era Cristina. Ea îi spunea de multe ori că trăiește dintr-o glorie de împrumut, neglijându-și propriile proiecte de creație, care lăncezeau de ani de zile. Alexandru nu se supăra pe ea din cauza acestor reproșuri. Soția lui nu voia decât să-l smulgă din această fascinație inertă, comodă și lașă pe undeva. Era conștient și el că trăiește, ca scriitor, neavând curajul s-o recunoască (și, oricum, nu în fața Cristinei), într-o relație de subordonare față de o instanță exterioară, copleșitoare, care îi dădea iluzia adevăratei sale vocații. Iar ceea ce menții prea mult în preajma ta, fără a-i clarifica limitele – se știe – sfârșește prin a te **cotropi** iremediabil...

L-a întâlnit pe Llosa la primul său lectorat în Franța. Ulterior, Llosa l-a invitat chiar să vorbească la o lansare a romanului „Războiul sfârșitului lumii”, la Paris. Probabil că Alexandru Palade fusese foarte convingător în dialogurile cu Mario Vargas Llosa, dar, mai degrabă, pe acesta îl vor fi impresionat cele câteva **cronici** pe care Alexandru le publicase în presa franceză. „Te vreau pe tine vorbitor, tu **m-ai prins cel mai bine!**”, așa îi spusese Llosa atunci când i-a formulat invitația. [...]

Eusebiu sună la ușă, ca de obicei, de două ori scurt și o dată lung.

– Vezi cele două fragmente pe care le-am subliniat, spuse Eusebiu, așezându-se în fotoliu.

Alexandru lăsa teancul de hârtii pe birou, ignorând îndemnul amicului său.

– Ce să spun la librărie?

– Evident că nu cancanuri, spuse Eusebiu.

– Mi-ar plăcea să divaghez, să spun și lucruri mai nuanțate. Llosa combină, cum n-am mai văzut la alt prozator sud-american, stilul clasic al povestirii sau al romanului de aventuri cu probleme de stringentă actualitate. Este un arhitect iscusit, stăpânește perfect forma, își construiește romanele după

principiul muzical, ca o fugă. Face o proză complicată, pe mai multe voci care se succed, ignorându-se aparent, dar, în același timp, o proză elegantă și rafinată... M-am gândit la prea multe în dimineața asta, la viața mea, la Cristina, la prietenia noastră... Cărțile astea pe care le-am scris și tradus, nu știu dacă-mi mai spun ceva. Un morman de hârtie, tipărită și ordonată, care mi-a dat iluzia utilității și a unei împliniri râvnite. Cred că și geniile, și mediocrii ajung să aibă aceeași senzație la un moment dat... Mi-am încheiat rolul! E triumful lui Llosa, nu al meu. Chiar dacă lustruirea statuii lui, aici, la noi – și uneori am fost singur în această postură – am considerat-o drept cauza întregii mele vieți.

Vitalie Ciobanu. *O după-amiază cu Llosa*

Nr.	Item	Punctaj	
1	Propune un sinonim contextual pentru cuvântul tulbura din enunțul: <i>Unica persoană care tulbura oarecum nimbul acestei idile literare era Cristina</i> , argumentându-ți alegerea într-un enunț. Sinonimul propus _____ Argumentarea _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
2	Alcătuieste câte un enunț, ilustrând un alt sens decât cel din text al cuvintelor: a cotropi; cronică . _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
3	Explică, în câte un enunț, sensul contextual al secvențelor: îi dădea iluzia _____ _____ _____ m-ai prins cel mai bine _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
4	Comentează, în text coerent de 6-7 rânduri, sugestia contextuală a unei figuri de stil din secvența subliniată (rescrie și numește figura de stil). Figura de stil _____ Comentariul _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5

5	<p>Schițează, în text coerent de 11-12 rânduri, portretul moral al personajului Alexandru Palade, având în vedere: a) identificarea tipului uman pe care îl reprezintă; b) comentarea a două trăsături morale, ilustrate cu exemple potrivite.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
6	<p>Determină, în text coerent de 5-6 rânduri, atitudinea Cristinei față de ocupația lui Alexandru Palade, exemplificând cu un citat din fragmentul propus.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
7	<p>Analizează, în spațiul rezervat, motivul literar al prieteniei în textul dat, în raport cu același motiv dintr-un alt text din literatura română (numește textul și autorul, citează/prezintă o situație din textul ales).</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8

8	<p>Formulează două argumente, fiecare susținut de un exemplu relevant, care demonstrează apartenența textului la genul epic.</p> <p>Argument 1 _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Argument 2 _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
9	<p>Exprimă, în spațiul rezervat, un punct de vedere cu privire la importanța abilității de a convinge într-un dialog, referindu-te la propria experiență.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
10	<p>Numește un text din literatura română, despre care poți afirma că abordează <i>probleme de stringentă actualitate</i>, susținându-ți opinia într-un enunț argumentativ.</p> <p>Titlul _____</p> <p>Autorul _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

